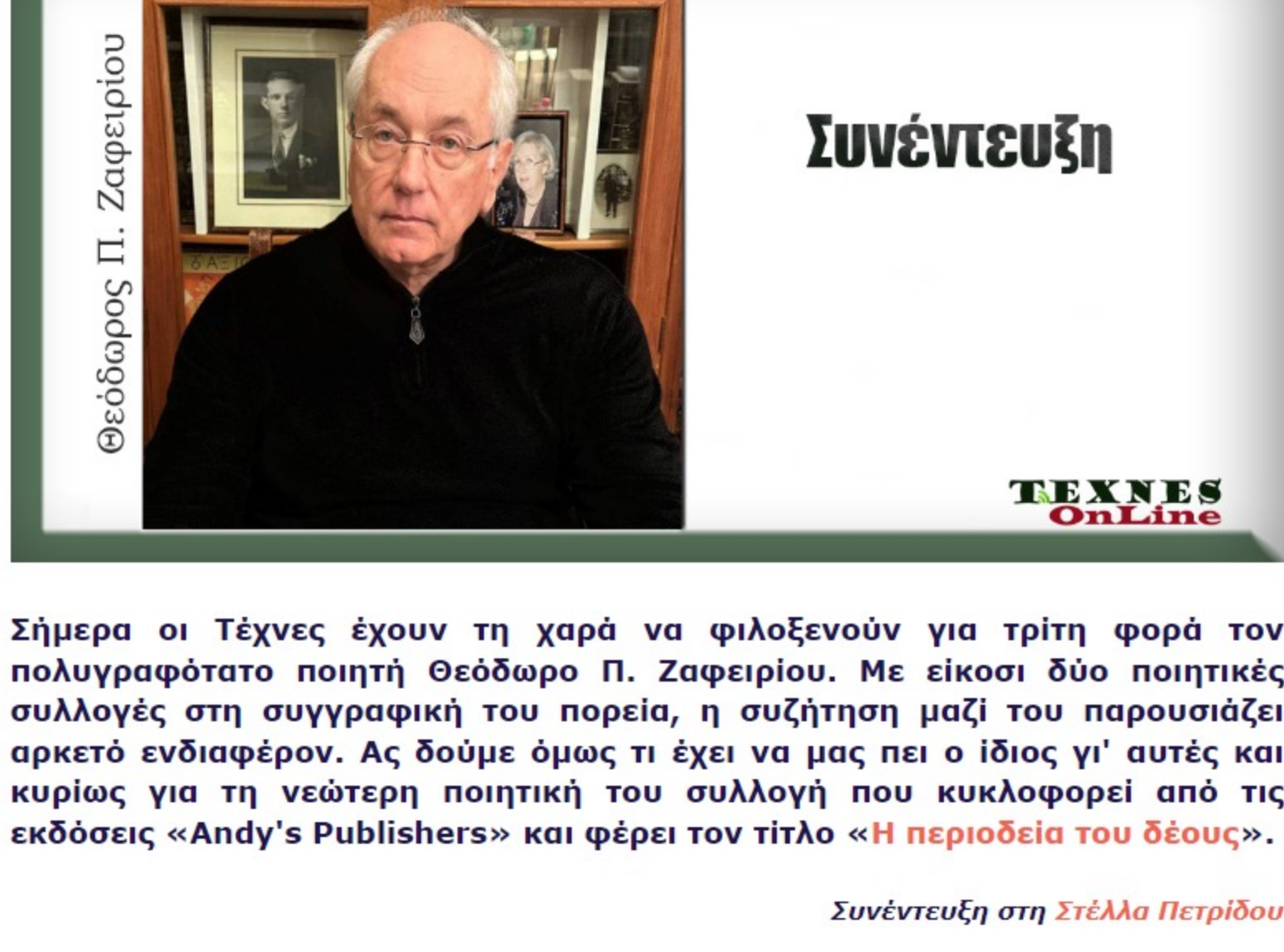

Θεόδωρος Π. Ζαφειρίου: "Η κύηση της γραφής προκύπτει από τη γονιμοποίηση μιας σκέψης, μιας ιδέας με αφορμή γεγονότα, συμπεριφορές, βιώματα, κατά κανόνα δυσάρεστα"

Texnesonline.gr - Οκτωβρίου 15, 2024

Σήμερα οι Τέχνες έχουν τη χαρά να φιλοξενούν για τρίτη φορά τον πολυγραφότατο ποιητή Θεόδωρο Π. Ζαφειρίου. Με είκοσι δύο ποιητικές συλλογές στη συγγραφική του πορεία, η συζήτηση μαζί του παρουσιάζει αρκετό ενδιαφέρον. Ας δούμε όμως τι έχει να μας πει ο ίδιος γι' αυτές και κυρίως για τη νεώτερη ποιητική του συλλογή που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Andy's Publishers» και φέρει τον τίτλο «**Η περιοδεία του δέους**».

Συνέντευξη στη Στέλλα Πετρίδου

Κύριε Ζαφειρίου, τρίτη φορά φιλοξενούμενος στις Τέχνες και αυτό είναι πολύ ευχάριστο, καθώς ο λόγος της φιλοξενίας σας αποτελεί ένα νέο σας βιβλίο, το εικοστό δεύτερο κατά σειρά έκδοσης. Και φυσικά πρόκειται για ποιητική συλλογή, όπως και τα προηγούμενα εκδοθέντα βιβλία σας. Ήταν προγραμματισμένο το ραντεβού σας αυτό με το αναγνωστικό κοινό;

Από την στιγμή, που ένιωσα, ότι λίγο πολύ ολοκληρώθηκε ο θεματικός κύκλος της μονοθεματικής αυτής συλλογής, προγραμματίσα και την έκδοσή της για τον φετινό Σεπτέμβριο. Το ραντεβού όμως με το αναγνωστικό κοινό δεν το κανονίζω εγώ, παρά ο κάθε αναγνώστης ξεχωριστά, αν και όταν πληροφορηθεί την έκδοσή και ενδιαφερθεί γι' αυτήν. Εκτός φυσικά, από τους λίγους αποδέκτες, στους οποίους έχω εγώ ταχυδρομήσει ή δώσει ίδιαι χερσίν το βιβλίο. Με την προϋπόθεση, ότι και αυτοί τουλάχιστον θα το ξεφυλλίσουν.

Δεδομένου ότι η ποίηση αποτελεί το ξεγύμνωμα της ψυχής του δημιουργού και συμβάλλει περισσότερο στην εξομολογητική αποτύπωση των συναισθημάτων του σε σχέση με τα άλλα είδη του λόγου, είναι κι αυτός ένας από τους λόγους που τρέφετε ιδιαίτερη αγάπη γι' αυτήν;

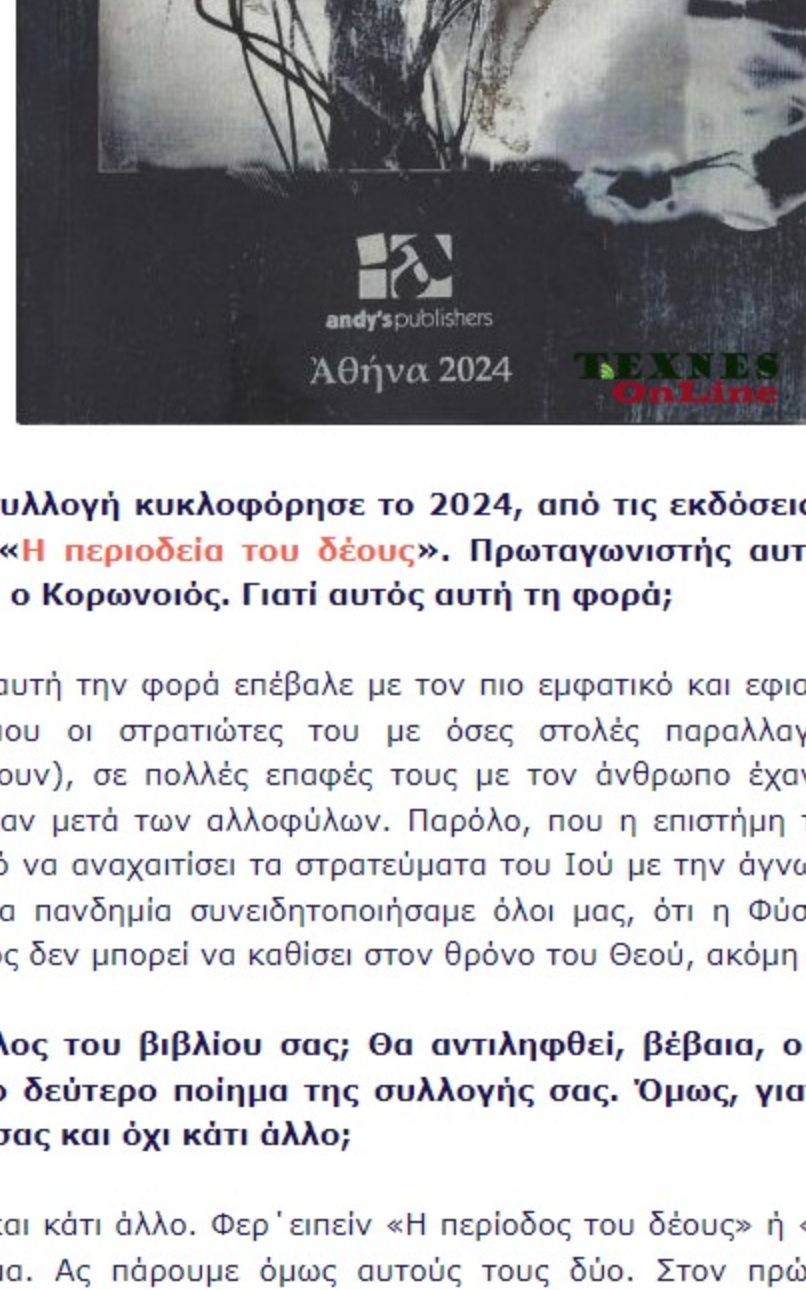
Ασφαλώς η ποίηση (μπορεί να) αποτελεί το ξεγύμνωμα της ψυχής του δημιουργού, αλλά και η ψυχή έχει ανάγκη να κρύψει την γύμνια της. Ο Μανόλης Αναγνωστάκης αυτό, νομίζω, ότι εννοεί λέγοντας «...η ποίηση δεν είναι ο τρόπος να μιλήσουμε, αλλά ο καλύτερος τοίχος να κρύψουμε το πρόσωπό μας». Δηλαδή την ξεγυμνωμένη ψυχή μας. Την «γυμνή» εξομολογητική αποτύπωση των συναισθημάτων αναλαμβάνουν περισσότερο άλλα είδη του λόγου, όπως το ημερολόγιο, ή, πολλές φορές βέβαια με αμφιλεγόμενο τρόπο, η αυτοβιογραφία.

Κάθε δημιουργός αντιλαμβάνεται διαφορετικά το λογοτεχνικό είδος που υπηρετεί. Εσείς προσωπικά πώς το αντιλαμβάνεστε; Ποιος είναι ο δικός σας ορισμός για την ποίηση;

Είναι γνωστός ο ορισμός «Ποίηση είναι ό,τι δεν μεταφράζεται» τον οποίο συμμερίζομαι κι εγώ. Με την αφορμή αυτού του ορισμού επιτρέψτε μου να προσθέσω και κάτι για την μετάφραση. Ότι δηλαδή μέσα σ' αυτό το «ό,τι» συμπεριλαμβάνεται και το άρρητο, εκείνο το σημαντικό, που δεν σημαίνει ακριβώς, αλλά υπαινίσσεται η μοναδική και ανεπανάληπτη γλωσσική μαγεία του πρωτότυπου και αναπόκειται στην ευαισθησία, καλλιέργεια και διαίσθηση του αναγνώστη της πρωτότυπου γλώσσας να «νιώσει» μέσα του και ν' αρκεσθεί σ' αυτήν την απόλαυση. Ο ξένος, ο εκ μεταφράσεως αναγνώστης αρκείται στο ερμηνευτικό κλειδί, που του δίνει ο μεταφραστής. Αν αυτός ο τελευταίος είναι και καλός ποιητής, ενδέχεται να προκαλέσει στον αναγνώστη του πείση παρόμοια με τα «πρωτότυπα» συναισθήματα, παρόλο που συνήθως αυτά παραλλάσσουν ή και αστοχούν εντελώς ως προς το πρωταρχικό νόημα, προκειμένου να πετύχουν στην «δεύτερη γραφή» το επιθυμητό αισθητικό αποτέλεσμα.

Τι έχει αλλάξει από την τελευταία φορά που συνομιλήσαμε; Σίγουρα ένα νέο σας βιβλίο γεννήθηκε και αυτό είναι πολύ ευχάριστο. Κάθε γέννηση ομολογουμένως είναι και μία πρόσθετη χαρά. Η χαρά, όμως, προκύπτει έπειτα από πόνο. Τον πόνο της κύησης. Εσάς πόσο πολύ σας άγγιξε αυτός ο πόνος και τι τον προκάλεσε ώστε να γεννηθεί το νέο σας βιβλίο;

Από την τελευταία φορά που μιλήσαμε, άλλαξε πρώτ' απ' όλα η ηλικία. Η δική μου και του περίγυρου. Που επιβαρύνθηκαν επιπλέον από την πανδημία, το θέμα του τελευταίου αυτού βιβλίου μου. Η κύηση της γραφής προκύπτει και αυτή από τη γονιμοποίηση μιας σκέψης, μιας ιδέας με αφορμή γεγονότα, συμπεριφορές, βιώματα, κατά κανόνα δυσάρεστα. Η κύηση καθεαυτήν δεν συνοδεύεται απαραίτητα από πόνο. Αλλά ταυτίζεται με την επεξεργασία του εμβρυακού κειμένου, που απαιτεί προσπάθεια, ενίοτε κουραστική και αναποτελεσματική, αλλά που ανταποδίδει επίσης κάποτε ικανοποίηση και χαρά. Τον πόνο δεν τον προκάλεσε η κύηση αυτού του βιβλίου, αλλά το θέμα του και οι άνθρωποι, που συναντήθηκαν με το δέος της αρρώστιας κατά την περιοδεία του, είτε αρρώστησαν οι ίδιοι, είτε όχι, είτε επέζησαν είτε όχι.

Η νέα σας ποιητική συλλογή κυκλοφόρησε το 2024, από τις εκδόσεις «Andy's Publishers» και φέρει τον τίτλο «Η περιοδεία του δέους». Πρωταγωνιστής αυτής ο Βασιλιάς Φόβος, όπως τον αποκαλείτε, ο Κορωνοϊός. Γιατί αυτός αυτή τη φορά;

Γιατί αυτός ο Βασιλιάς αυτή την φορά επέβαλε με τον πιο εμφαντικό και εφιαλτικό τρόπο την εξουσία της Φύσης, παρόλο που οι στρατιώτες του με όσες στολές παραλλαγής κι αν φόρεσαν (κι εξακολουθούν ν' αλλάζουν), σε πολλές επαφές τους με τον άνθρωπο έχαναν, όπως οι σήκες το κεντρί τους, και πέθαιναν μετά των αλλοφύλων. Παρόλο, που η επιστήμη του ανθρώπου κατάφερε επίσης σε μεγάλο βαθμό να αναχαιτίσει τα στρατεύματα του Ιού με την άγνωστη αρχικά κορώνα. Και επειδή με την τελευταία πανδημία συνειδητοποιήσαμε όλοι μας, ότι η Φύση διαθέτει ανεξάντλητες δυνάμεις και ο άνθρωπος δεν μπορεί να καθίσει στον θρόνο του Θεού, ακόμη κι αν αυτός είναι άδειος.

Πώς προέκυψε ο τίτλος του βιβλίου σας; Θα αντιληφθεί, βέβαια, ο αναγνώστης ότι είναι εμπνευσμένος από το δεύτερο ποίημα της συλλογής σας. Όμως, γιατί αυτή η επιλογή του τίτλου της συλλογής σας και όχι κάτι άλλο;

Θα μπορούσε να είναι και κάτι άλλο. Φερ' ειπείν «Η περίοδος του δέους» ή «Το δέος μιας κορώνας». Και πολλή περίοδος ακόμα. Ας πάρουμε όμως αυτούς τους δύο. Στον πρώτο επιτυγχάνεται η ίδια παρήγορη και τις πάσης φύσεως παράλογες και μη φόβες. Από τις τελευταίες άλλωστε δεν εκπηγάζον και οι αστήρικτες συνωμοσιολογικές θεωρίες, αντεμβολιαστικά και άλλα ών ουκ έστιν αριθμός κινήματα; Το «δέος μιας κορώνας» θα μπορούσε να εκληφθεί και μεταφορικά λίγο κοροϊδευτικά για τον βασιλικό θεσμό, παρότι δεν θα ήταν αυτή η πρόθεσή μου. Το «δέος» πάντως θα συμπεριλαμβάνετο σε κάθε πιθανό τίτλο.

Πείτε μας δυο λόγια για το συνολικό περιεχόμενο της συλλογής σας.

Σε παραλληλισμό με έκτακτες συνθήκες πολέμου και κήρυξης ενός οινειού στρατιωτικού νόμου (εγκλεισμός), ακόμη και πελοπόννησων ιστορικών συμβάντων, αποτελεί μία στιχουργική (μαζί με την συνοδευτική σύντομη πεζογραφική σάτιρα), απόπειρα μελέτης της συμπεριφοράς ενός πρωτοφανέρωτου Ιού, αλλά και αντίδρασης των ανθρώπων στην άμεση και καθολική απειλή της πανδημίας, που αυτός ο Ιός προκάλεσε.

Πόσα ποιήματα απαρτίζουν τη συλλογή σας;

26 (συν 3 πεζά).

Ποιος ο ρόλος των σημειώσεων που ακολουθούν τα ποιήματα της συλλογής σας;

Να δώσουν στους αναγνώστες (κυρίως στους νεώτερους) πληροφορίες, που δεν είναι υποχρεωμένοι να ξέρουν, αλλά που ήταν η γενεσιουργός αιτία για το συγκεκριμένο ποίημα. Και επίσης να μην ταλαιπωρώ τους αναγνώστες ψάχνοντας στο διαδίκτυο.

Οι αναφορές σας σε αποσπάσματα άλλων δημιουργών που αποσκοπούν; Αποτέλεσαν πηγή έμπνευσης για τα δικά σας ποιήματα και γιατί;

Πηγή έμπνευσης δεν θα έλεγα, αφού τα μότο τα προσέθεσα εκ των υστέρων, αφού είχα γράψει τα ποιήματα και αφού διειπίσωνα, ότι μεταξύ του συγκεκριμένου ποιήματος, του οποίου το απόσπασμα-μότο προτάσσεται, υπάρχει νοηματική συγγένεια. Αυτή λειτουργούσε, κατά την γνώμη μου, και σαν συνέχεια, προέκταση της διόδου, που άνοιξε ήδη ο τίτλος του ποιήματος προς το περιεχόμενό του.

Ολιγόστιχα τα περισσότερα ποιήματα της συλλογής σας, κάποια σε έμμετρη μορφή και ομοιοκατάληκτα, κάποια άλλα όχι, ωστόσο υπάρχουν και κάποια πεζοποιημένα (θα μπορούσαμε να τα χαρακτηρίσουμε και μικροδιηγήματα, γιατί όχι); που σπάνε τη μονοτονία των στrophών και δίνουν διαφορετική αίσθηση στη δομή και στο περιεχόμενο του βιβλίου. Γιατί αυτή η επιλογή από μέρους σας;

Υπήρχαν πράγματα, που ήθελα να πω και δεν ταίριαζε, δεν τα εξυπηρετούσε η στιχουργική μορφή και δομή της στιχοποιίας. Τα πεζά τα χαρακτηρίσατε πάρα πολύ ωραία ως μικροδιηγήματα!

Υπάρχουν μηνύματα που θέλετε να περάσετε οπωσδήποτε μέσα από τα ποιήματά σας;

Κανένα απολύτως. Είμαι, ξέρετε, αλλεργικός στα κηρύγματα.

Γιατί επιμένετε ακόμα στο πολυτονικό σύστημα γραφής;

Αυτό διδάχτηκα και αυτό θεωρώ λειτουργικό και καλαισθητό. Το μονότονο εξόλλου επιχείρημα των μονοτονικών (πέρα από το υποκριτικό οικονομικό συμφέρον των εντύπων, που μάλλον το επέβαλαν) ότι αποβλάσσει τους μαθητές στο περιτό βάρος της εκμάθησης του πολυτονικού, προκειμένου να αφασιωθούν σε ωφελιμότερη πνευματική εργασία, έχει ανατραπεί, θαρρώ, από τις επιδόσεις των μαθητών. Μάλλον δεν τους βοήθησε ούτε στην καλύτερη κατανόηση κειμένου.

Σε ποιες ηλικίες απευθύνεται το βιβλίο σας αυτή τη φορά;

Σε όλες, που μπορούν να διαβάσουν (ελληνικά).

Γιατί η συγκεκριμένη έκδοση κυκλοφορεί σε μέγεθος βιβλίου «τσέπης»; Πού αποσκοπεί;

Στην συμμετρία του μικρού αριθμού των περιεχομένων με το μέγεθος του βιβλίου και στην χρησιμότητά.

Εκδόσεις «Andy's Publishers» και πάλι. Συνεχίζει η άφογη συνεργασία σας;

Ναι.

Ποια τα επόμενα συγγραφικά σας σχέδια;

Παρότι στο παρελθόν δεν προγραμματίζα μετά από μία έκδοση κάτι συγκεκριμένο και μάλιστα σύντομα, αυτή την φορά πρέπει να πω, ότι υπάρχει κάτι ολοκληρωμένο, αλλά πότε, πώς και πού θα δει το φως, άγνωστο.

Μια νέα ευχή σας για το μέλλον;

Υγεία.

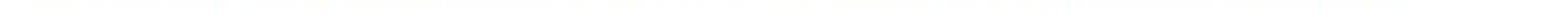
Πριν κλείσουμε τη συζήτηση θα ήθελα να μας παραθέσετε ένα ποίημα από το βιβλίο σας.

Η γεγυμνωμένη μάσκα.

Κύριε Ζαφειρίου, σας ευχαριστώ θερμά για τη νέα μας συζήτηση και εύχομαι σύντομα και στο μέλλον να τα ξαναπούμε με ένα νέο σας βιβλίο. Να είστε καλά!

Σας ευχαριστώ κι εγώ από καρδιάς και εύχομαι το ίδιο!

Βιογραφικό:

Ο Θεόδωρος Π. Ζαφειρίου γεννήθηκε στην Αθήνα το 1952. Κατάγει από τη Λάρισα. Σπούδασε νομικά στην Αθήνα και στο Ρέγκενσμπουργκ της Γερμανίας. Εργάστηκε στο Υπουργείο Εξωτερικών. Έχει εκδώσει 22 ποιητικές συλλογές. Ποιήματά του έχουν μεταφραστεί στα γαλλικά, γερμανικά, σουηδικά και αλβανικά.

Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα του: zaphiriouthodoros.com